

Развитие и совершенствование соответствующей законодательной и нормативно-правовой базы в Украине будет способствовать повышению эффективности управления социально-трудовыми конфликтами и обеспечит действенные рычаги для снижения уровня социально-трудовой напряженности как в трудовых коллективах, так и в обществе в целом.

РЕЗЮМЕ

У статті розглядається проблема нормативно-правового регулювання соціально-трудових відносин в Україні та обґрунтовано напрями вдосконалення законодавства у сфері вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).

Ключові слова: нормативно-правова база вирішення колективних трудових спорів (конфліктів), соціальний діалог, медіація, альтернативні процедури, колективні переговори.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается проблема нормативно-правового регулирования социально-трудовых отношений в Украине и обоснованы направления совершенствования законодательства в сфере разрешения коллективных трудовых споров (конфликтов).

Ключевые слова: нормативно-правовая база разрешения коллективных трудовых споров (конфликтов), социальный диалог, медиация, альтернативные процедуры, коллективные переговоры.

SUMMARY

In the article the problem of the normatively-legal adjusting of socially-labour relations is examined in Ukraine, directions of perfection of legislation are reasonable in the field of permission of collective labour spores(conflicts).

Keywords: In the article the problem of the normative-legal adjusting of social-labour relations is examined in Ukraine, going is grounded near perfection of legislation for the improvement of ways and methods of permission of collective labour disputes (conflicts).

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Сафонов В.А. Разрешение коллективных трудовых споров в России: исторический обзор / В.А. Сафонов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=99684> - Загл. с экрана.
2. Каменецкий Г. Трудовые конфликты и профессиональные объединения / Г. Каменецкий. – Л.: Губпрофсовет, 1926. – С. 82.
3. Святловский В.В. От возникновения рабочего класса до конца 1917 г. / В. В. Святловский. – Л.: Гос. изд-во «Ленинград», 1925. - 342 с.
4. Войтинский И. Примирительные камеры в России / И. Войтинский. – М.: Универс. б-ка, 1917. - С. 5-6.
5. Жаров С. Примирительно-третейский порядок разрешения трудовых конфликтов / С. Жаров. – М.: Изд-во ВЦСПС, 1926. - С. 4.
6. Иванов С. На пути к новой концепции трудового права: о коллективных трудовых спорах и забастовках / С. Иванов //Советское государство и право. – 1989. - № 9. – С. 59.
7. Конвенции и Рекомендации, принятые Международной Конференцией труда 1957-1990 гг.: [в 2-х т.]. – Женева: Международное Бюро Труда, 1991. – Т. 1 – 1160 с.; Т.2. – 2248 с.
8. Грузинова Л. П. Трудові спори: навч. посіб. / Л. П. Грузинова, В. Б. Пастухов, М. Л. Смолярова, Ю. М. Шотова. – К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2005. – 272 с.
9. Кодекс Законов о труде Украины (научно-практический комментарий).- Х.: ООО «Одиссей». - 2001.- 864 с.
10. Закон Украины «О порядке разрешения коллективных трудовых споров (конфликтов) от 3 марта 1998 года № 137/98-ВР // Ведомости Верховной Рады Украины. - 1998. - № 34. - Ст. 227.
11. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 45. – Ст. 397.
12. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» // Відомості Верховної Ради України. – 2011.- № 28. - Ст. 255.

УДК 338.2

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Воронков С.О., Донецький інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом

Актуальність досліджень. Конкурентоспроможність держави, підприємств та корпорацій, їх економічна незалежність та успішна інтеграція у світовий економічний простір неможливі без прискореного інноваційного розвитку. Україна вже запізнилася з рішучим поворотом на інноваційний шлях і тепер вже немає можливості чекати часу, коли принесуть результати довготермінові заходи, які спрямовані на розвиток інноваційного потенціалу та розбудову інноваційної інфраструктури. Відтак, необхідні невідкладні та рішучі заходи, які б дали змогу зупинити деградацію інноваційної сфери України.

Неупереджений ґрунтовний аналіз свідчить, що на початку ХХІ століття українська держава постала перед альтернативою: або зробити рішучий «стрибок» у світ високих технологій та інноваційного розвитку, або залишитися та бути відсталою, слабкою країною з відповідними соціально-економічними наслідками. Отже, рух до суспільства знань не може зводитися лише до простого збільшення фінансування відповідної інноваційної інфраструктури, оскільки нинішній стан взаємодії науки, освіти, бізнесу та влади потребує розв'язання цілого ряду найбільш гострих та невідкладних фундаментальних проблем інноваційного розвитку.

Постановка мети. Метою статті є виокремлення проблем інноваційного розвитку підприємства в умовах трансформаційної економіки, здійснення їх ранжування за критерієм вагомості, розробка пріоритетних заходів щодо їх вирішення.

Аналіз публікацій за темою дослідження. Дослідженню проблем інноваційного розвитку підприємства присвячені роботи багатьох вітчизняних вчених: О.І. Амоши, В.П. Антонюк, А.І. Землянкіна та інших [1], які розглядали організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення в контексті активізації інноваційної діяльності, виокремлювали існуючі причини і проблеми в цьому напрямі; В.С. Пономаренко, О.П. Коюди, В.В. Волікова, В.О. Коюди, які досліджували фундаментальні проблеми інноваційного розвитку регіону [2]. В.І. Ляшенко, А.І. Землянкін, І.Ю. Підричева, Т.Ф. Бережна розглядали проблемні питання інтеграційних форм взаємодії в інноваційному ланцюжку в контексті реального стану і перспектив розвитку в Україні [3]. І.В. Багрова та Т.І. Тищенко пропонують для удосконалення інноваційного потенціалу промислового підприємства і вирішення існуючих проблем інноваційного його розвитку використовувати системно-комплексний підхід щодо врахування його внутрішніх складових (властивостей) та показників їх оцінки [4].

Але недостатньо дослідженими є сам спектр проблем інноваційного розвитку підприємства, відсутня рангова оцінка їх вагомості, не розглянуті в цьому напрямі і взаємозв'язку системні заходи, які повинні здійснюватися для їх вирішення і забезпечення інноваційного розвитку промислового підприємства. Огляд окремих видів корпоративних стратегій підприємств в умовах ринкової економіки свідчить про відсутність заходів щодо інноваційного їх розвитку [5].

Результати досліджень. Дані про рівень інноваційного розвитку підприємств в основному підтверджуються результатами анкетного опитування респондентів та здійснення відповідних експертних досліджень [1]. Такий підхід можливий і для виокремлення

існуючих проблем інноваційного розвитку промислового підприємства, оцінки їх вагомості, розробки пріоритетних заходів стосовно розгляду та вирішення цих проблем.

В рамках здійсненого нами дослідження була розроблена карта та програма експертної оцінки проблем інноваційного розвитку підприємства, яка передбачала проведення рангової оцінки за критерієм вагомості 25 окремих проблем та 17 пріоритетних заходів, необхідних для їх вирішення. Експертами були 10 провідних фахівців економічних кафедр вищого навчального закладу та керівного складу підприємства металургійної галузі. Їх середній вік складав $44,5 \pm 3,58$, стаж роботи за фахом – $10,9 \pm 2,5$ років.

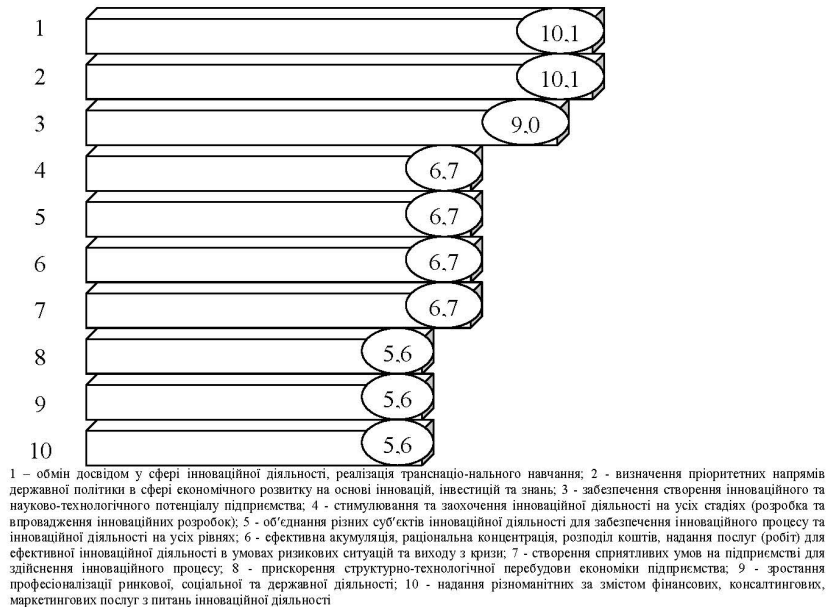

Рис. 1. Пріоритетні заходи, які необхідні для вирішення основних проблем інноваційного розвитку промислового підприємства

За даними анкетного опитування, здійсненого Інститутом економіки промисловості НАН України існують наступні проблеми та чинники технічного, економічного, інституціонального характеру, які перешкоджають інноваційному розвитку промислових підприємств [1, с.68]:

- низький технічний рівень виробництва – 49,6% респондентів;
- відсутність дієвої системи стимулювання інноваційної активності – 48,9;
- недосконалість державної інноваційної політики – 41,6%
- недостатня державна організація та підтримка інноваційних процесів – 38,0%;
- недосконалість законодавства щодо підтримки та захисту інноваційної діяльності – 25,8;
- високий ступінь ризику інноваційної діяльності – 28,5;
- дефіцит фінансів на розвиток інновацій – 27,7%
- повільне формування в Україні ринку інноваційної продукції, недостатній попит на інновації – 21,2%.

За результатами здійсненої нами рангової оцінки основних проблем інноваційного розвитку промислового підприємства найбільш вагомими серед них були: відстала галузева структура економіки, висока енергомісткість і низька наукомісткість продукції (середній ранг – $2,40 \pm 0,02$); нерозвинена інноваційна інфраструктура, відсутність сучасних форм і стимулів розвитку науки ($2,50 \pm 0,04$); низький рівень регулювання економічних процесів у цілому та інноваційної діяльності зокрема ($3,00 \pm 0,04$); недостатній рівень фінансування інноваційної діяльності із усіх потенційних джерел її фінансування ($3,10 \pm 0,03$); наявні вкрай обмежені науково-технічні ресурси розпоршуються, а частка ресурсів, що виділяється на розвиток інноваційної інфраструктури підприємства, не здатна забезпечити інноваційного прориву ($3,20 \pm 0,02$); бракує реалістичних програм інноваційного розвитку, поширені розмиті, часто помилкові уявлення щодо специфіки; складності та тривалості інноваційних процесів ($3,30 \pm 0,04$). Найменшу оцінку вагомості існуючих проблем інноваційного розвитку підприємства отримали наступні з них: контроль за реалізацією інновацій здійснюється без участі економічних служб ($5,7 \pm 0,04$); вітчизняна та галузева наука значною мірою ізольована від світової ($5,5 \pm 0,03$); зберігаються розриви між академічною, вузівською, галузевою наукою і виробництвом ($5,4 \pm 0,02$); нерозробленість технології моніторингу за впровадженням інновацій ($4,8 \pm 0,03$); низький рівень інноваційної культури персоналу підприємства ($4,6 \pm 0,02$).

З метою вирішення фундаментальних проблем інноваційного розвитку підприємства в умовах трансформаційної економіки визначені пріоритетні заходи, які потрібно запроваджувати в рамках інноваційної стратегії його розвитку (рис. 1). Найбільш суттєвими в цьому напрямі є наступні: обмін досвідом у сфері інноваційної діяльності, реалізація транснаціонального навчання (10,1% респондентів); визначення пріоритетних напрямів державної політики в сфері економічного розвитку на основі інновацій, інвестицій та знань (10,1%); забезпечення створення інноваційного та науково-технологічного потенціалу підприємства (9,0%); стимулювання та заохочення інноваційної діяльності на усіх стадіях (розробка та впровадження інноваційних розробок) – 6,7%; об'єднання різних суб'єктів інноваційної діяльності для забезпечення інноваційного процесу на усіх рівнях.

Найменшу оцінку з боку опитуваних отримали наступні заходи: формування пільг за напрямом інноваційного розвитку з лідируючих позицій (1,1%); підтримка та відтворення кадрів інноваційно-технологічної сфери (3,4%); ефективна взаємодія в триаді «університети – бізнес – промисловість» (4,5%); розробка та запровадження ефективних механізмів інформаційного обміну між потенційними партнерами інноваційного процесу (4,5%); створення маркетингової системи для забезпечення інноваційної діяльності (4,5%).

Запровадження розроблених пріоритетних заходів для вирішення проблем інноваційного розвитку промислового підприємства необхідно здійснювати в рамках складових інноваційної діяльності (рис. 2), використовуючи системний, інтеграційний, комплексний, процесний, маркетинговий, функціональний, структурний, ситуаційний, оптимізаційний та інші сучасні наукові підходи інноваційного менеджменту [6].

Системна спрямованість заходів інноваційної політики економічного розвитку промислового підприємства в умовах трансформаційної економіки передбачає постійне змістовне наповнення основних її блоків: формуючого, ресурсного, реалізуючого та контролюючого, пов'язаних один з іншим за допомогою прямих та зворотних зв'язків (рис. 3). Формуючий блок охоплює ідеологію та функції інноваційної політики розвитку підприємства, структуру нормативно-правового регулювання, регулюючі дії стосовно

економічного його розвитку. У рамках ресурсного блоку здійснюється оцінка усіх наявних ресурсів підприємства (людські, фінансові, кадрові, інформаційні, технічні, технологічні, структурно-організаційні та інші), необхідних для вдосконалення його інноваційного розвитку.

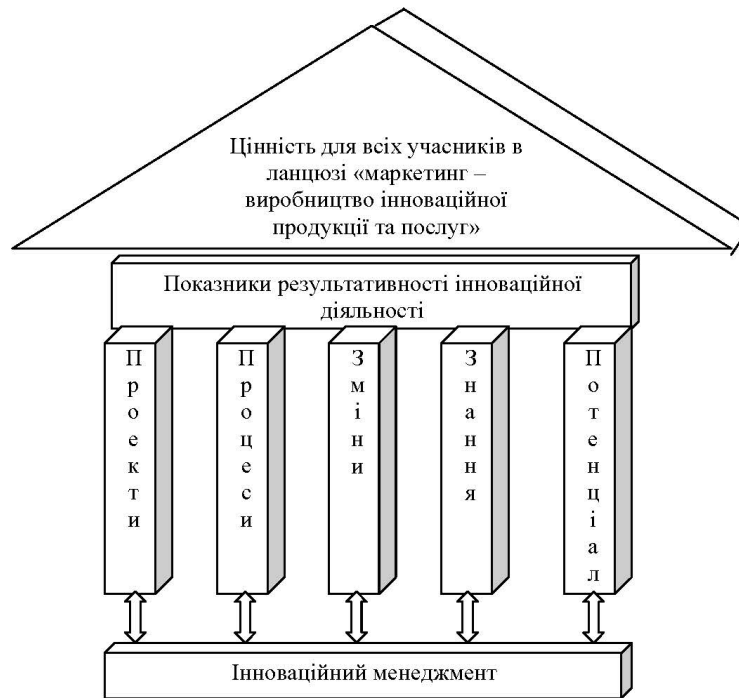

Рис. 2. Складові інноваційної діяльності сучасного підприємства

Реалізуючий блок найбільш різноманітний та структурно неоднорідний. Він включає дії, механізми та процедури, обумовлені блоком формування, і у тій чи іншій мірі забезпечених ресурсним блоком.

Контролюючий блок включає передбачені у блоці формування заходи послідовного та постійного моніторингу реалізації кожного елемента охарактеризованого реалізуючого блоку. При цьому мова йде про контроль за своєчасним доведенням рішень та за їх ефективним виконанням.

Висновки. Інноваційний розвиток промислового підприємства в умовах трансформаційної економіки повинен здійснюватися на засадах виваженої, обґрунтованої, довгострокової інноваційної політики, що передбачає вибір стратегії, оцінку наявного інноваційного потенціалу, виокремлення провідних проблем інноваційного розвитку підприємства, розробки та реалізації системних пріоритетних заходів щодо їх вирішення. Все це обумовлює врахування складових інноваційної діяльності сучасного підприємства в ланцюзі «маркетинг – виробництво інноваційної продукції і послуг» та змістовне наповнення основних блоків інноваційної політики економічного розвитку підприємства в системі інноваційного менеджменту.

Рис. 3. Зміст основних блоків інноваційної політики економічного розвитку підприємства

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробці структурно-логічної системної моделі інноваційної політики економічного розвитку промислового підприємства, що враховує інноваційний потенціал, інноваційно-інвестиційну інфраструктуру, чинники розвитку факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, коефіцієнти еластичності впливу різноманітних чинників на інноваційну діяльність підприємства.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены основные проблемы инновационного развития промышленного предприятия в условиях трансформационной экономики, проведена их ранговая оценка по критерию значимости, предложены приоритетные меры по их решению.

Ключевые слова: проблемы, инновационное развитие предприятия, трансформационная экономика

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуто основні проблеми інноваційного розвитку промислового підприємства в умовах трансформаційної економіки, здійснена їх рангова оцінка за критерієм вагомості, запропоновано пріоритетні заходи щодо їх вирішення.

Ключові слова: проблеми, інноваційний розвиток підприємства, трансформаційна економіка

SUMMARY

In the article the main problems of industrial enterprise innovative development under conditions of transformational economy are considered, their rank assessment on the criterion of significance is conducted, priority measures of their solving are suggested.

Key-words: problems, enterprise innovative development, transformational economy

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: Монографія / О.І. Амоша, В.П. Антоноук, А.І. Землянкін та ін. / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2007. – 328 с.
2. Концепція розвитку регіональної інноваційної системи Харківщини / Під науковою редакцією докт. екон. наук, професора В.С. Пономаренка. – Х.: ВД «ЖНЕК», 2011. – 142 с.
3. Ляшенко В.І. Інтеграційні форми взаємодії в інноваційному ланцюжку: стан і перспективи розвитку в Україні / В.І. Ляшенко, А.І. Землянкін, І.Ю. Підоричева, Т.Ф. Бережна // Економічний вісник Донбасу. – 2012. - №2(28). – С.162-184.
4. Багрова І.В. Удосконалення використання інноваційного потенціалу промислових підприємств на засадах урахування його властивостей / І.В. Багрова, Т.І. Тищенко // Вісник економічної науки України. – 2012. - №1(21). – С.18-23.
5. Шконда В.В. Корпоративні стратегії розвитку підприємств в умовах ринкової економіки і соціальної сфери України // Стратегія інноваційного розвитку економіки і соціальної сфери України: Матеріали Другої міжнародної науково-практичної конференції вчених, студентів і практиків, м. Донецьк, 8 квітня 2010 року. – С.16-24.
6. Управління якістю: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Б. Захожай, Н.Г. Салухіна, О.М. Язвінська, А.Ю. Чорний; за наук. ред. В.Б. Захожая. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 936 с.

УДК 331.5(301.19)

ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Гургула О.М., здобувач кафедри фінансів та банківської справи Ужгородського національного університету

Актуальність теми Робота стосовно утвердження гендерної рівності становить в Україні один із складових напрямів соціальної політики держави та її співпраці з Європейським Союзом. Гендерна політика України сфери нормотворчої діяльності держави, національної ідентичності, розвитку основ політичної спільноти та громадянського суспільства, міжнародного співробітництва.

Засади нормотворчої діяльності стосовно гендерної політики визначаються Конституцією України, Законами України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та іншими документами, що належать законодавчому та нормативно-правовому регулюванню трудових, економічних і соціо-політичних відносин у суспільстві. Реалізація, контроль та координація дій тут здійснюється через центральні органи виконавчої влади, міністерства й комісії, органи місцевої влади та самоврядування. Державну гендерну політику спрямовано на створення для чоловіків і жінок однакових умов для реалізації їхніх громадянських прав, забезпечення рівнозначного потенціалу для здійснення ними свого внеску у національний, політичний, соціальний, економічний та культурний розвиток країни, а також на утвердження рівних прав на користування результатами свого розвитку.

Аналіз чинного законодавства України свідчить, що воно є анти-дискримінаційним щодо жінок і створює певні передумови для їхньої рівноправності, але не забезпечує її. Розвиток ринкових економічних відносин в Україні й досі тісно пов'язаний з гендерною проблемою.

Упровадження соціально-гендерних підходів у роботу центральних і місцевих державних структур є запорукою розвитку справжньої демократії в Україні. Інтегрування концепції гендерної рівності як складової соціальної справедливості в загальнодержавну та місцеву політику забезпечує її соціальну та гендерну чутливість, відповідність інтересам та потребам усіх громадян (особливо соціально-вразливих груп населення, які відчують вразливість за ознаками віку, статі, фізичного стану, етнічної належності, віросповідання, соціального статусу тощо). Об'єктами соціально-гендерної діяльності усіх державних структур є діти, молодь, жінки, чоловіки, які зазнають дискримінації за ознакою віку, статі, фізичного стану, етнічної належності, віросповідання, соціального статусу тощо.

Структурування суспільства за гендерною ознакою, що відбувається у сфері соціально- трудових відносин, закріплює за статтями певні соціальні статуси, ролі, норми поведінки, таким чином детермінуючи «чоловічі» та «жіночі» професії, а також диспропорції у посадовій ієрархії[1].

Гендерна рівність є процесом справедливого ставлення до жінок і чоловіків. Для забезпечення справедливості її критерії часто повинні компенсувати історичні та соціальні перешкоди, які не дають жінкам і чоловікам існувати в рівних умовах. Справедливість веде до рівноправності. Ідеал гендерної рівності означає, що жінки й чоловіки мають однаковий суспільний статус, однакові умови для реалізації всіх своїх прав, однакові можливості для здійснення внеску в національний, політичний, економічний, соціальний розвиток та користування його результатами.

Мета статті Проблема гендерної нерівності залишається для українського суспільства актуальною, причому це все більше усвідомлюється і чоловіками, й жінками. За оцінками експертів з гендерних питань, триває недооцінювання ролі жінки в суспільно-політичному та громадському житті. Найкраще принципи гендерної рівності дотримуються у сфері освіти й науки, а найгірше – у сфері сімейно-побутових відносин, де, як і раніше, питання гендерного паритету розв'язуються не на користь жінки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій Значний внесок у дослідження явища професійної гендерної сегрегації зробили такі науковці, як О. Грішнова[2], М. Баскакова, К. Вольний, І. Мальцева, С. Рощин, Г. Сілласте та інші.

Виклад основного матеріалу Останніми роками точиться багато розмов на тему гендерної рівності в усіх сферах суспільного життя. Але ці питання – щодо ролі і місця представників протилежних статей як у веденні домашнього господарства, так і їхньої участі у трудовій діяльності, дохід від якої забезпечував би статки сім'ї- не нові, позаяк, у різні періоди прямо чи завуальовано вони слугували предметом активного обговорення.